

Najväčšie startupové podujatie na Slovensku bude v Košickom kraji - Slovakia Innovation and Startup Awards 2025	2
Online, web.vucke.sk, 20. 11. 2024, 8:42	
Vysoké školy sa vďaka podpore rezortu školstva zúčastňujú na ďalšom významnom medzinárodnom veľtrhu	3
Online, seredonline.sk, 20. 11. 2024, 8:53	
Vysoké školy sa vďaka podpore rezortu školstva zúčastňujú na ďalšom významnom medzinárodnom veľtrhu	4
Online, reporter24.sk, 20. 11. 2024, 9:53	
Najväčšie startupové podujatie na Slovensku bude v Košickom kraji – Slovakia Innovation and Startup Awards 2025	6
Online, eastmag.sk, 20. 11. 2024, 10:55	
Vlani sa na Slovensku narodilo najmenej detí, zlepšovať sa to nebude. Ľudia nebudú mať viac detí, keď klesá životná úroveň	7
Online, dennikn.sk, 20. 11. 2024, 12:20	
Rada vlády pre vedu, techniku a inovácie má 5 nových členov	13
Online, eraportal.sk, 20. 11. 2024, 13:16	
Vysokoškóľáci môžu mať teplý obed za pár eur. Vyberajú si najmenej zo štyroch jedál	15
Online, sme.sk, 20. 11. 2024, 13:56	
Regina	18
Televízia - RTVS 2, Regina, 20. 11. 2024, 16:30	
Zbierka sviečok pre Ukrajinu	19
Televízia - RTVS 24, Správy RTVS z regiónov, 20. 11. 2024, 18:21	
Zbierka vosku a sviečok pre Ukrajinu	20
Televízia - RTVS, Správy 19:00, 20. 11. 2024, 19:30	
Špičková liečba srdca, rakoviny, aj návrat do života po úrazoch: Naše špecializované centrá v akcii	21
Online, mypovazska.sme.sk, 21. 11. 2024, 0:00	

Najväčšie startupové podujatie na Slovensku bude v Košickom kraji - Slovakia Innovation and Startup Awards 2025

20. 11. 2024, 8:42, Zdroj: web.vucke.sk, Autor: Jana Jánošíková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové

slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 1 530 GRP: 0,03 OTS: 0,00 AVE: 173 EUR

Najväčšie startupové podujatie na Slovensku bude v Košickom kraji - Slovakia Innovation and Startup Awards 2025

Do Košíc sa podarilo dostať najväčšie startupové a inovačné podujatie na Slovensku, ktoré bude mať medzinárodný význam. Po dvoch vydarených ročníkoch, ktoré mali regionálny rozmer, dostáva Innovation Awards nový význam, mení svoj názov na SISA - Slovakia Innovation and Startup Awards.

SISA je jedinečným podujatím, ktoré oceňuje dlhodobú a odhodlanú prácu startupov, vedcov, inovátorov a podnikateľov, ktorí svojou každodennou aktivitou a vytrvalosťou prispievajú k rastu inovačného ekosystému nielen v Košickom kraji, ale aj na Slovensku.

Za úspechom podujatia stojí silná aliancia významných partnerov, ako sú Úrad podpredsedu vlády Slovenskej republiky, Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, Výskumná a inovačná autorita, SlovakiaTech, Slovenská akadémia vied, Slovenská obchodná a priemyselná komora, Košický samosprávny kraj, mesto Košice, Technická univerzita v Košiciach, **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** a Univerzita veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach.

"SISA je významná udalosť, ktorá určuje smer pre inovačný ekosystém v Košickom kraji a na Slovensku a vytvára podmienky na rozvoj nových technológií, podnikateľských projektov a investícií v kraji. Som hrdý na to, že najväčšie startupové podujatie má svoj domov v Košiciach, čo je aj dôkazom rastu a rozvoja nášho regiónu," povedal Ing. Rastislav Trnka, predseda Košického samosprávneho kraja. "V Košickom kraji sme vytvorili svetové startupové a inovačné podujatie, ktoré navždy zmení náš inovačný ekosystém a ukáže potenciál, ktorý v Košickom kraji a na Slovensku máme," hovorí Peter Breyl, Generálny riaditeľ ICKK.

Galavečer SISA, ktorý sa uskutoční 15. mája 2025 v ikonických priestoroch Kunsthalle v Košiciach, prinesie ocenenia tým, ktorí svojou prácou zanechali výnimočnú stopu. Ocenených bude šesť kategórií a to: najlepší startup Slovenska, najlepší startup Košického kraja, najlepší vedec Slovenska, najlepší vedec Košického kraja, najlepší podnikateľ Slovenska a najlepší podnikateľ Košického kraja.

Pod záštitou významných organizácií a spojením silných partnerov tak SISA predstavuje nielen prestížnu príležitosť na ocenenie inovácií, ale aj nástroj na posilnenie povedomia o Košickom kraji a o Slovensku ako krajine s dynamickým inovačným ekosystémom. SISA je nielen galavečerom, ale aj príležitosťou na vyzdvihnutie inovatívnych myšlienok a spoločnej vízie modernej a udržateľnej budúcnosti. Pre viac informácií o pripravovanom galavečere - <https://ickk.sk/sisa/>

Autor/zdroj: Archív KSK

Zverejnil: Mgr. Jana Jánošíková

Vytvorené: 20.11.2024 08:23

Upravené: 20.11.2024 08:29

Autor: Jana Jánošíková

Vysoké školy sa vďaka podpore rezortu školstva zúčastňujú na ďalšom významnom medzinárodnom veľtrhu [↗](#)

📅 20. 11. 2024, 8:53, Zdroj: seredonline.sk [↗](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 4 678 GRP: 0,10 OTS: 0,00 AVE: 299 EUR

Vysoké školy sa vďaka podpore rezortu školstva zúčastňujú na ďalšom významnom medzinárodnom veľtrhu

MŠVVM SR [MM] Začal sa najväčší veľtrh pomaturitného a celoživotného vzdelávania Gaudeamus Brno 2024. Prvýkrát vo svojej histórii má zastúpenie na tomto veľtrhu aj Slovenská republika. Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR vďaka prostriedkom Plánu obnovy a odolnosti SR zabezpečilo národný stánok pre verejné vysoké školy. Slovenskú účasť vyzdvihol aj organizátor veľtrhu.

Slovensko doposiaľ nemalo zastúpenie na veľtrhu Gaudeamus, ktorý tento rok oslavuje 30 rokov od svojho založenia. Súčasnú účasť vedenie rezortu školstva sa však rozhodlo našu národnú účasť s verejnými školami doplniť do Národného programu propagácie slovenského vysokého školstva v zahraničí.

„Našou účasťou dávame jasne najavo náš záujem o internacionalizáciu vysokého školstva v zahraničí. Som rád, že v tejto našej spoločnej snahe s vysokými školami sa nám darí naplňovať naše ciele prezentácie úspechov slovenského vysokoškolského prostredia. Teší ma, že stánok je nielen vizuálne pekný, ale najmä naplnený obsahom, teda ľuďmi priamo z vysokých škôl, ktorí nadväzujú priamy kontakt s potenciálnymi študentmi,“ uviedol minister školstva Tomáš Drucker.

Dodal, že jedným z cieľov je odchytenie mladých ľudí, ktorí zvyčajne prichádzajú na veľtrh hľadať českú alebo inú zahraničnú vysokú školu. Našou účasťou však návštevníkom a budúcim vysokoškolákom prezentujeme, že aj na Slovensku máme kvalitné vysoké školy, ktoré majú čo ponúknuť.

Na veľtrhu sa tento rok zúčastňuje rekordných 433 vysokých škôl z 15 krajín sveta. Organizátori očakávajú, že v priebehu štyroch dní navštívi veľtrh až 30-tisíc budúcich vysokoškolákov. V slovenskom stánku, ktorý je s rozlohou 200 m² najväčší na veľtrhu, sa prezentuje 14 verejných vysokých škôl z celého Slovenska. Ďalších 5 slovenských vysokých škôl vystavuje v samostatných (vlastných) expozíciách.

„Som rád, že finančné prostriedky z Plánu obnovy a odolnosti SR využívame efektívne a veľmi účelne. Aj táto naša aktivita je dôkazom, že stratégie rezortu školstva sa dynamicky vyvíjajú a sú dopĺňané ďalšími zaujímavými aktivitami. Alokovanie finančných prostriedkov do účasti na veľtrhu Gaudeamus zároveň potvrdzuje náš záväzok byť dobrým a spoľahlivým partnerom pre vysoké školy,“ dodal štátny tajomník pre vysoké školstvo a akademický výskum Róbert Zsembera.

Vystavujúce slovenské vysoké školy:

UNIVERZITA PAVLA JOZEFA ŠAFÁRIKA V KOŠICIACH

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA V PREŠOVE

UNIVERZITA sv. CYRILA A METODA V TRNAVE

KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU

UNIVERZITA J. SELYEHO

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI

TRNAVSKÁ UNIVERZITA V TRNAVE

TECHNICKÁ UNIVERZITA V KOŠICIACH

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE

TECHNICKÁ UNIVERZITA VO ZVOLENE

VYSOKÁ ŠKOLA MÚZICKÝCH UMENÍ V BRATISLAVE

VYSOKÁ ŠKOLA VÝTVARNÝCH UMENÍ V BRATISLAVE

AKADÉMIA UMENÍ V BANSKEJ BYSTRICI

Autor: Pridal/a || Pridal/a | redakcia || redakcia

Vysoké školy sa vďaka podpore rezortu školstva zúčastňujú na ďalšom významnom medzinárodnom veľtrhu [↗](#)

📅 20. 11. 2024, 9:53, Zdroj: [reporter24.sk](#) [↗](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 46 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 33 EUR

Vysoké školy sa vďaka podpore rezortu školstva zúčastňujú na ďalšom významnom medzinárodnom veľtrhu

WhatsApp

MŠVVM SR |MM| Začal sa najväčší veľtrh pomaturitného a celoživotného vzdelávania Gaudeamus Brno 2024. Prvýkrát vo svojej histórii má zastúpenie na tomto veľtrhu aj Slovenská republika. Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR vďaka prostriedkom Plánu obnovy a odolnosti SR zabezpečilo národný stánok pre verejné vysoké školy. Slovenskú účasť vyzdvihol aj organizátor veľtrhu.

Slovensko doposiaľ nemalo zastúpenie na veľtrhu Gaudeamus, ktorý tento rok oslavuje 30 rokov od svojho založenia. Súčasnú vedenie rezortu školstva sa však rozhodlo našu národnú účasť s verejnými školami doplniť do Národného programu propagácie slovenského vysokého školstva v zahraničí.

„Našou účasťou dávame jasne najavo náš záujem o internacionalizáciu vysokého školstva v zahraničí. Som rád, že v tejto našej spoločnej snahe s vysokými školami sa nám darí naplňovať naše ciele prezentácie úspechov slovenského vysokoškolského prostredia. Teší ma, že stánok je nielen vizuálne pekný, ale najmä naplnený obsahom, teda ľuďmi priamo z vysokých škôl, ktorí nadväzujú priamy kontakt s potenciálnymi študentmi,“ uviedol minister školstva Tomáš Drucker.

Dodal, že jedným z cieľov je odchytenie mladých ľudí, ktorí zvyčajne prichádzajú na veľtrh hľadať českú alebo inú zahraničnú vysokú školu. Našou účasťou však návštevníkom a budúcim vysokoškolákom prezentujeme, že aj na Slovensku máme kvalitné vysoké školy, ktoré majú čo ponúknuť.

Na veľtrhu sa tento rok zúčastňuje rekordných 433 vysokých škôl z 15 krajín sveta. Organizátori očakávajú, že v priebehu štyroch dní navštívi veľtrh až 30-tisíc budúcich vysokoškolákov. V slovenskom stánku, ktorý je s rozlohou 200 m² najväčší na veľtrhu, sa prezentuje 14 verejných vysokých škôl z celého Slovenska. Ďalších 5 slovenských vysokých škôl vystavuje v samostatných (vlastných) expozíciách.

„Som rád, že finančné prostriedky z Plánu obnovy a odolnosti SR využívame efektívne a veľmi účelne. Aj táto naša aktivita je dôkazom, že stratégie rezortu školstva sa dynamicky vyvíjajú a sú dopĺňané ďalšími zaujímavými aktivitami. Alokovanie finančných prostriedkov do účasti na veľtrhu Gaudeamus zároveň potvrdzuje náš záväzok byť dobrým a spoľahlivým partnerom pre vysoké školy,“ dodal štátny tajomník pre vysoké školstvo a akademický výskum Róbert Zsembera.

Vystavujúce slovenské vysoké školy:

UNIVERZITA PAVLA JOZEFA ŠAFÁRIKA V KOŠICIACH

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA V PREŠOVE

UNIVERZITA sv. CYRILA A METODA V TRNAVE

KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU

UNIVERZITA J. SELYEHO

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI

TRNAVSKÁ UNIVERZITA V TRNAVE

TECHNICKÁ UNIVERZITA V KOŠICIACH

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE

TECHNICKÁ UNIVERZITA VO ZVOLENE

VYSOKÁ ŠKOLA MÚZICKÝCH UMENÍ V BRATISLAVE

VYSOKÁ ŠKOLA VÝTVARNÝCH UMENÍ V BRATISLAVE

AKADÉMIA UMENÍ V BANSKEJ BYSTRICI

Autor: Pridal/a: || Pridal/a: | redakcia || redakcia || redakcia | -

Najväčšie startupové podujatie na Slovensku bude v Košickom kraji – Slovakia Innovation and Startup Awards 2025

📅 20. 11. 2024, 10:55, Zdroj: eastmag.sk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 483 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 94 EUR

Najväčšie startupové podujatie na Slovensku bude v Košickom kraji – Slovakia Innovation and Startup Awards 2025

Pridajte komentár

2 min. čítania

Do Košíc sa podarilo dostať najväčšie startupové a inovačné podujatie na Slovensku, ktoré bude mať medzinárodný význam. Po dvoch vydarených ročníkoch, ktoré mali regionálny rozmer, dostáva Innovation Awards nový význam, mení svoj názov na SISA – Slovakia Innovation and Startup Awards.

SISA je jedinečným podujatím, ktoré oceňuje dlhodobú a odhodlanú prácu startupov, vedcov, inovátorov a podnikateľov, ktorí svojou každodennou aktivitou a vytrvalosťou prispievajú k rastu inovačného ekosystému nielen v Košickom kraji, ale aj na Slovensku.

Za úspechom podujatia stojí silná aliancia významných partnerov, ako sú Úrad podpredsedu vlády Slovenskej republiky, Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, Výskumná a inovačná autorita, SlovakiaTech, Slovenská akadémia vied, Slovenská obchodná a priemyselná komora, Košický samosprávny kraj, mesto Košice, Technická univerzita v Košiciach, **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** a Univerzita veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach.

Svetové startupové a inovačné podujatie

“SISA je významná udalosť, ktorá určuje smer pre inovačný ekosystém v Košickom kraji a na Slovensku a vytvára podmienky na rozvoj nových technológií, podnikateľských projektov a investícií v kraji. Som hrdý na to, že najväčšie startupové podujatie má svoj domov v Košiciach, čo je aj dôkazom rastu a rozvoja nášho regiónu,“ povedal Ing. Rastislav Trnka, predseda Košického samosprávneho kraja. “V Košickom kraji sme vytvorili svetové startupové a inovačné podujatie, ktoré navždy zmení náš inovačný ekosystém a ukáže potenciál, ktorý v Košickom kraji a na Slovensku máme,“ hovorí Peter Breyll, Generálny riaditeľ ICKK.

Galavečer SISA, ktorý sa uskutoční 15. mája 2025 v ikonických priestoroch Kunsthalle v Košiciach, prinesie ocenenia tým, ktorí svojou prácou zanechali výnimočnú stopu. Ocenených bude šesť kategórií a to: najlepší startup Slovenska, najlepší startup Košického kraja, najlepší vedec Slovenska, najlepší vedec Košického kraja, najlepší podnikateľ Slovenska a najlepší podnikateľ Košického kraja.

Pod záštitou významných organizácií a spojením silných partnerov tak SISA predstavuje nielen prestížnu príležitosť na ocenenie inovácií, ale aj nástroj na posilnenie povedomia o Košickom kraji a o Slovensku ako krajine s dynamickým inovačným ekosystémom. SISA je nielen galavečerom, ale aj príležitosťou na vyzdvihnutie inovatívnych myšlienok a spoločnej vízie modernej a udržateľnej budúcnosti. Viac informácií o pripravovanom galavečere nájdete tu.

tlačová správa

Autor: tlačová správa

Vlani sa na Slovensku narodilo najmenej detí, zlepšovať sa to nebude. Ľudia nebudú mať viac detí, keď klesá životná úroveň

20. 11. 2024, 12:20, Zdroj: dennikn.sk, Vydavateľ: N Press, s.r.o., Autor: Denisa Gdovinová, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Dosah: 221 641 GRP: 4,93 OTS: 0,05 AVE: 1324 EUR

Vlani sa na Slovensku narodilo najmenej detí, zlepšovať sa to nebude. Ľudia nebudú mať viac detí, keď klesá životná úroveň

Marta na kolenách poskakuje chlapec a ukazuje svoje prvé dva predné zuby. Má ešte len jeden rok, neobsedí ani na chvíľu – zjavne ho nebaví počúvať o náročnej ceste, ktorou si prešla jeho mama, kým ho mohla krotiť v náručí.

Marta mala svojho syna ako 40-ročná, patrí tak medzi staršie prvoroďičky na Slovensku. Aj keď to už dávno nie je žiadna rarita: takmer každé piate dieťa s rokom narodenia 2023 porodila žena vo veku od 35 do 44 rokov (ide takmer o 10-tisíc detí).

Vlani sa na Slovensku narodilo rekordne málo detí – v prepočte na 100-tisíc obyvateľov sme dosiahli historicky najnižšie hodnoty za posledných sto rokov. A zomrelo o vyše päťtisíc ľudí viac, než sa narodilo.

Menej a menej detí sa bude rodiť aj nasledujúce desaťročia a na Slovensko to bude mať zásadný dosah. „Tridsať rokov sme viac-menej premrhali, už to nezachránime. Keby sa to stalo prioritou, mohli sme starnutie aspoň trochu zmierniť. Teraz sa už na to treba iba pripraviť opatreniami a politikami,“ hovorí demograf Boris Vaňo.

Marta: Rodila som ako 40-ročná, nikto ma za geriatrickú matku neoznačil

Marta (jej meno sme zmenili, aby zostala v anonymite) mala 37 rokov, keď si od gynekologičky vypočula vetu, ktorá znela ako verdikt: „Nebudete môcť mať deti.“ Test ukázal, že má už veľmi málo kvalitných vajíčok, a síce sa môže o dieťa pokúšať, bol by však zázrak, ak by sa to podarilo. Keďže sa k tomu pridali aj gynekologické problémy, začala to byť naliehavá otázka – buď teraz, alebo nikdy. Marta začala zvažovať umelé oplodnenie.

Pochádza z Bratislavy a má dobrú prácu v korporáte, vďaka ktorej si aj popri hypotéke na byt dokázala sporiť. Materstvo však neodkladala pre kariéru. „Deti som chcela vždy, už od vysokej školy. Kedykoľvek by to bolo prišlo, bola by som šťastná,“ hovorí. „Rada pracujem, ale nemala by som ani na chvíľu problém odísť na materskú. Ved' práca tu bude vždy,“ vraví Marta.

Späťne vyhodnocuje, že problém bol inde. Mala niekoľko vážnych vzťahov. „Mala som romantickú predstavu, že chlap príde a povie – poďme mať dieťa. Nechcela som nikoho tlačiť, a preto som čakala a čakala,“ opisuje Marta. S jedným priateľom bola vyše desať rokov a tému dieťaťa neotvorila. „Myslela som si, že chlap by mal požiadať o ruku, navrhnuť debatu o deťoch. Bolo mi proti srsti byť tou ženou, ktorá si od muža vynucuje záväzok,“ vysvetľuje.

Ilustračné foto. Foto N – Tomáš Hrivňák

Ani jeden z mužov, na ktorých natrafila, sa do záväzku nehrnul. „Dnes už viem, že ak to žena chce, musí o tom hovoriť. Sami od seba na to neprídu, česť výnimkám,“ hovorí.

Keď sa o tom rozprávala s kamarátkami, bola prekvapená, koľko z nich jej slová potvrdilo. „Aj vo vzťahoch, ktoré sú harmonické, to bola vždy žena, ktorá iniciovala záväzok – dieťa alebo svadbu,“ hovorí.

Až správa od gynekologičky, že nebude mať deti, ju prinútila prejsť sa vo vzťahu. „Nestretlo sa to s veľkým nadšením, ale ani s odsúdením. Začali sme to proste riešiť,“ hovorí. S vtedajším priateľom sa však krátko nato rozišla.

A to pre Martu znamenalo problém – umelé oplodnenie na Slovensku môže podstúpiť žena iba s partnerom a obaja sú potom zapísaní v rodnom liste dieťaťa. Umelé oplodnenie nemôže u nás podstúpiť ani lesbický pár.

Marta si potom prečítala článok v Denníku N o žene, ktorá podstúpila umelé oplodnenie v Dánsku, kde to štát povôľuje aj single ženám. Kúpila si letenky, zbalila sa a odletela do Dánska. Sama, bez toho, aby o tom povedala čo i len najbližšej rodine.

Na klinike jej všetko podrobne vysvetlili, hoci nevie dobre po anglicky a s prekladom jej pomáhala kamarátka. Nakoniec umelé oplodnenie Marta predsa len podstúpila na Slovensku, pretože si medzičasom našla nového priateľa. Tomu už rovno na prvom rande povedala, že chce mať deti a toto rozhodnutie nechce odkladať. „Už som bola nekompromisnejšia. Ak by nechcel, išla by som do toho sama,“ hovorí.

Prečítajte si tiež

Ako sa zmenili pôrody v Bratislave: termín v Boroch skúšajú vyklikať rodina aj priatelia, Koch znížil ceny o dve tretiny

Partner súhlasil, oplodnenie sa podarilo na štvrtýkrát a Marta porodila ako 40-ročná. „Moja mama ma porodila, keď mala 32 rokov, vtedy jej všetci hovorili, aká je už stará. Ja to dnes vôbec necítim,“ hovorí. So synom chodí v Bratislave na rôzne cvičenia a tvrdí, že matky sú v

rovnakom veku, možno o pár rokov mladšie. „Hovorili mi, že ma lekári budú volať geriatrická matka alebo ma tlačíť na cisársky. Nič také sa nestalo,“ vraví.

Vo svojom okolí si všíma, že ženy po tridsiatke ešte stále nad deťmi nepremýšľajú s tým, že na to majú čas. „Mám dojem, že okolie oveľa menej rieši to, prečo ešte 35-ročná žena nemá dieťa. Ženám to ani nenapadne riešiť,“ hovorí. Najmä ak ženy – tak ako Marta – netušia, že počet a kvalita vajíčok v neskorej tridsiatke rapídne klesá.

„Nevedela som, že počet vajíčok klesá. Netvorila sa mi znova ako spermie? Ešte aj v 34 rokoch som si hovorila, že mám kopec času,“ hovorí. Dnes ženám odporúča, aby určite zväžili zmrazenie vajíčok, ak sa ešte pre deti nerozhodli.

Bezdetnosť nie je ideálny scenár pre väčšinu slovenskej populácie

Vlani sa na Slovensku narodilo vyše 48-tisíc detí, čo je menej ako polovica slávnej generácie husákových detí zo 70. rokov minulého storočia – vtedy sa ročne rodilo vyše 100-tisíc detí.

V posledných dvoch rokoch demografi zaznamenali rapídny pokles v pôrodnosti a trend bude s veľkou pravdepodobnosťou pokračovať. Podľa ich prognóz do roku 2050 až 2060 počet narodených detí za rok klesne na 45-tisíc. „Ale ukazuje sa, že by to mohlo byť dokonca ešte menej,“ hovorí demograf a prognostik Boris Vaňo z Výskumného demografického centra, ktoré patrí pod Infostat.

Počet detí od 50. rokov minulého storočia na Slovensku postupne pribúdala, až dosiahol vrchol v 70. rokoch. Totalitný režim nedával mladým ľuďom veľký priestor na realizáciu inde než v rodine, vysvetľuje demograf vtedajší generáčny boom. Sobáš tesne po škole a hneď na to deti – to bol bežný model. „Viac ako polovica manželstiev v tom čase sa uzatvárala, keď bola nevesta tehotná,“ hovorí Vaňo.

Dodáva, že deti neboli pre ľudí taký zásadný zásah do životnej úroveň ako dnes. „Štát podporoval zakladanie rodín, čím nepriamo vytlačoval obyvateľov z verejného života. Starali sa viac o seba a menej o verejné veci,“ hovorí.

Odvtedy počet novorodencov stabilne klesal, pričom najrapídnejší pokles nastal v 90. rokoch minulého storočia a zastavil sa až po roku 2001. Podľa demografov je za tým zmena režimu, neistota spojená s novou spoločenskou a ekonomickou situáciou, ale aj nové príležitosti uplatnenia v práci, štúdiu či voľnočasových aktivitách.

Postupne sa situácia ustálila a mnohé páry sa rozhodli, že už to nemusia ďalej odkladať. Po prelome milénia tak začalo detí mierne pribúdať, až do roku 2010. „Platí, že bezdetnosť nie je ideálny scenár pre väčšinu slovenskej populácie,“ hovorí Vaňo.

V čase komunistického režimu bolo zhruba sedem až desať percent bezdetných žien, dnes sa to blíži k pätnástim. Vaňo nepredpokladá, že toto číslo bude zásadne stúpať. „Aj páry, ktoré rodičovstvo odkladajú, sa neskôr pre deti rozhodnú a neprikláňajú sa k bezdetnosti ako k dlhodobej životnej vízii,“ dodáva demograf.

Na grafe pôrodnosti vidno rapídny pokles aj v roku 2011 až 2012. Čiastočne je vysvetlením to, že do štatistík prestali zarátavať deti, ktoré sa narodili v zahraničí ženám s trvalým pobytom na Slovensku. Týka sa to aj žien, ktoré sa rozhodli len pre pôrod v zahraničí. Tieto deti štát začne evidovať až vtedy, keď mu rodičia po narodení prihlásia trvalý pobyt na Slovensku – a rátajú sa ako prisťahovaní občania. Pre túto zmenu vypadlo zo štatistík odhadom 5-tisíc narodených detí ročne, teda 10 percent, vysvetľuje Vaňo.

Od roku 2020 počet narodených detí stabilne klesá. Pandémia podľa Vaňu nemala zásadný vplyv na pôrodnosť. Najzásadnejšou príčinou toho, prečo sa vlani narodilo rekordne málo detí, je fakt, že silná generácia žien zo 70. a 80. rokov minulého storočia má už dnes vyše 40 až 50 rokov. Naopak, do obdobia najvyššej plodnosti teraz vstupujú málo početné ročníky narodené v 90. rokoch minulého storočia.

Demografické predpovede: Ženy budú plodné, ale detí bude málo

Pozrime sa na to, aké údaje najlepšie vypovedajú o prírastku nových slovenských občanov. Na jednej strane je to pôrodnosť – teda počet detí, ktorý sa narodí za jeden rok. Je to však hrubý údaj, ktorý skresľuje najmä to, aká početná je práve vtedy generácia plodných žien.

Druhým dôležitým údajom je plodnosť, teda priemerný počet detí pripadajúci na jednu ženu, ktorý počítajú demografi. Aktuálne je to na úrovni 1,5 dieťaťa na ženu. To je viac v porovnaní napríklad s rokom 2000, keď bola plodnosť na historickom minime, a to iba 1,2 dieťaťa na ženu. Keďže však bola vtedy vo veku najvyššej plodnosti silnejšia generácia žien ešte z čias 80. rokov, celkovo mali viac detí, ako sa narodilo teraz. „Napriek tomu, že dnes majú ženy v priemere viac detí, menší počet žien v reprodukčnom veku spôsobuje znižovanie počtu narodených detí,“ vysvetľuje Vaňo.

Plodnosť žien v posledných rokoch ostáva stabilná a demografi predpokladajú, že by nemala klesať ani v budúcnosti. Keďže však do reprodukčného veku bude prichádzať menej žien, narodených detí bude aj tak ubúdať. „Jednoducho rodičov je menej a menej,“ hovorí Vaňo.

„Čaká nás obdobie zhruba desiatich rokov, keď na Slovensku budeme mať každý rok menej detí. Až kým nevstúpia do veku najvyššej plodnosti ženy narodené po roku 2010, ktoré môžu priniesť o niečo početnejšiu generáciu narodených,“ dodáva.

Aby sa slovenská populácia začala zvyšovať, rodiny by museli mať viac ako jedno či dve deti. To však demografi neočakávajú. „Robíme si aj teoretické scenáre s plodnosťou dve deti v priemere na ženu, ale taká situácia určite nenastane. V lepšom prípade sa pravdepodobne dostaneme na hranicu 1,6 až 1,7 do roku 2060,“ vysvetľuje demograf.

Slovenská spoločnosť je podľa neho väčšinou nastavená aspoň na jedno dieťa. „Partneri už nechcú mať tri deti, to je pre nich priveľa. Jedno je minimum,“ vysvetľuje.

Demograf vytvoril aj pravdepodobné scenáre vývoja slovenskej populácie až do roku 2100. Najpravdepodobnejší scenár (v grafoch označený zelenou farbou) ráta s tým, že počet obyvateľov klesne o 763-tisíc osôb, teda o 14 percent. Počet obyvateľov by mal stabilne klesať až do roku 2080, potom by sa mal pokles zmierniť. V tomto scenári počíta demograf s tým, že plodnosť žien sa zvýši na 1,8 dieťaťa na ženu. Okrem toho do scenára započítava úmrtnosť aj migráciu (odsťahovaných aj prisťahovaných).

Zdroj – Boris Vaňo, Slovenská štatistika a demografia

V ďalšom scenári Vaňo predpovedá prirodzený prírastok do roku 2100 – ide o rozdiel medzi počtom narodených a zomretých ľudí. Prírastok obyvateľstva by mal podľa najpravdepodobnejšieho scenára do roku 2035 klesať, a potom stagnovať až do roku 2060. V druhej polovici 21. storočia by sa však mal trend otočiť – obyvateľov by malo pribúdať. Je za tým najmä postupné vymieranie silných ročníkov z 80. rokov.

Demografi majú aj pesimistické scenáre, a to ak by sa plodnosť žien nezvýšila, ale klesla. Spolu s málo početnou generáciou matiek by potom populácia v nasledujúcich desaťročiach klesala zásadnejšie. „Rozhodujúce bude, ako sa spoločnosť a štát k deťom a rodičovstvu postaví,“ hovorí Vaňo.

Zdroj – Boris Vaňo, Slovenská štatistika a demografia

Rómovia v Kecerovciach: Pracujú muži a ženy, aj preto odkladajú materstvo

S klesajúcou krivkou pôrodnosti zároveň stúpa vek prvorodičiek. Priemerný vek žien, ktoré vlani porodili svoje prvé dieťa, bol viac ako 28 rokov. To je výrazný rozdiel oproti minulosti, napríklad na začiatku 90. rokov bol priemerný vek prvorodičiek 22,5 roka. Viac ako 90 percent tohto rastu podľa Vaňu nastalo v rokoch 1993 až 2011, teda v čase odkladania pôrodov kvôli zmene režimu a neistote v spoločnosti.

Vek prvorodičky má dôležitý význam v počte detí – s vyšším vekom klesá aj pravdepodobnosť, že budú mať partneri viac ako jedno dieťa.

Zdroj – Boris Vaňo, Slovenská štatistika a demografia

No medzi prvorodičkami možno pozorovať regionálne rozdiely: kým vek prvorodičiek v mestách bol vlani 29 rokov, v ostatných obciach to bolo 27 rokov. Najvyšší vek majú prvorodičky v Bratislave, a to 32 rokov. V okresoch na strednom a východnom Slovensku je vek žien pri prvom dieťati oveľa nižší – v Námestove, Brezne či Bardejove je to 26 rokov, ešte menej je to v Kežmarku, Medzilaborciach či vo Vranove nad Topľou. Najnižší vek dosahujú prvorodičky v okrese Gelnica, a to menej ako 23 rokov. Za posledných 20 rokov sa v tomto okrese priemerný vek prvorodičky zvýšil iba o jeden a pol roka.

Stupeň urbanizácie, etnické zloženie a religiozita sú podľa Vaňu tri hlavné dôvody regionálnych rozdielov v reprodukčnom a rodinnom správaní. Istú rolu hrá aj životná úroveň. „V niektorých regiónoch, kde je možnosť realizácie v pracovných a ďalších mimorodinných aktivitách pre obyvateľstvo menšia, je rodina zaujímavejšou možnosťou realizácie,“ vysvetľuje demograf.

Výrazne nižší vek majú prvorodičky aj v okresoch s vyšším podielom ľudí žijúcich v sociálne vylúčených komunitách. Demografi na to nemajú presné dáta, ale odhadujú, že za posledných 20 rokov sa znížila pôrodnosť aj medzi sociálne znevýhodnenými ľuďmi.

Grafy: Porovnanie priemerného veku prvorodičiek v okresoch západného, stredného a východného Slovenska.

Zdroj – Boris Vaňo, Slovenská štatistika a demografia Zdroj – Boris Vaňo, Slovenská štatistika a demografia Zdroj – Boris Vaňo, Slovenská štatistika a demografia

Pozoruje to aj Katarína Šiňanská v Kecerovciach v okrese Košice-okolie, kde žije veľká komunita takmer štyritisíc Rómov. „Je to len moje pozorovanie, ale všímam si, že pôrodnosť určite klesá a aj vek ženy pri prvom dieťati sa posúva vyššie,“ hovorí Šiňanská, ktorá pracuje v organizácii Cesta von a na Katedre sociálnej práce **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. V Kecerovciach je mentorkou pre dve omamy: sú to rómske ženy, ktoré pracujú s rodičmi novorodencov a vedú ich k tomu, ako sa starať a rozvíjať svoje deti.

Za nižšou pôrodnosťou vidí najmä to, že si prácu nachádzajú nielen otcovia, ale aj matky. „Je to trend, ktorý sa šíri medzi mladými a myslím si, že s tým súvisí odkladanie materstva na neskôr,“ hovorí mentorka. Dodáva, že rodiny sú na rôznej socioekonomickej úrovni – omamy pracujú s rodinami, ktoré sa v komunite považujú skôr za strednú vrstvu.

Práve tieto mladé rodiny sú dvojpríjmové a pracujú vo fabrikách v okolí Košíc a Prešova. „Mnohé z nich sú založené takmer výlučne na práci ľudí z rómskych komunit. Dokonca majú špeciálne bonusy, pokiaľ odporučia rodinného príslušníka alebo iného človeka, ktorý v práci vydrží určitý čas, takže sa to šíri,“ vysvetľuje.

Dve omamy majú v Kecerovciach na starosti dokopy takmer 50 detí a v dedine pracujú už šiesty rok. Za ten čas Šišňanská vidí, ako ovplyvnili životy rodín a ako sa mení spôsob, ako sa rodičia venujú svojim deťom. Zvyšuje sa záujem matiek o škôlku, do čoho ich omamy povzbudzujú. Navyše, rodičia dávajú ochotnejšie dieťa do škôlky aj vtedy, keď majú obaja prácu.

Pozitívne správy dostávajú aj zo školy. „Učiteľia pozorujú na týchto deťoch, že sú iné: viac rozumejú po slovensky, vedia sa lepšie sústrediť a pracovať,“ hovorí mentorka.

Ako si dvaja lekári založili rodinu radšej v zahraničí

Rodičov na Slovensku je stále menej a pre dieťa sa rozhodujú starší. A navyše – čoraz viac ich zo Slovenska odchádza. Odliv mozgov a migrácia do zahraničia má podľa demografa Vaňa zásadný vplyv na vývoj pôrodnosti.

„Mladí ľudia vo výraznej miere odchádzajú do zahraničia a dlhodobé pozorovania ukazujú, že sa vracia iba polovica. Zažívame neistý politicko-ekonomický vývoj a otázkou je, ako sa bude ďalej prehlbovať odliv mozgov,“ vysvetľuje ekonómka Lucia Šrámková, ktorá viedla Inštitút finančnej politiky a pracovala v Kancelárii rady pre rozpočtovú zodpovednosť.

Prečítajte si tiež

Demograf: Slovensko bude o 50 rokov menej početné, etnicky pestrejšie a staršie

Martina Strečanská odišla študovať medicínu do Brna, kde sa spoznala so svojim manželom, tiež Slovákom. Po škole sa už spolu nevrátili na Slovensko – prácu si našli v Nemecku, kde si založili aj rodinu. Dôvod bol jasný: nazbierať skúsenosti a postaviť sa na vlastné nohy aj finančne. Spomína si, že v roku 2010 im ako začínajúcim lekárom na Slovensku ponúkali plat okolo 460 eur v hrubom. „S tým by sme sa asi ďaleko nedostali, keďže sme boli rozhodnutí, že si rodinu chceme založiť skoro. Odkladať sme to nechceli,“ hovorí Martina.

Nezdedili byt po príbuzných, alternatívou nebolo ani bývať u rodičov. „Išli by sme do podnájmu, no ani to neviem, ako by sme z plátov vykryli. Z tohto pohľadu nás na Slovensku nič nedržalo,“ spomína si.

Lekári si po skončení školy ešte musia urobiť atestáciu, teda skúšku na to, aby mohli pracovať samostatne v súkromnej praxi. Martina však nechcela s deťmi čakať až po tom, čo si urobí atestácie, pri plnom úväzku to trvá aj šesť rokov. „Sme rodinné typy a od začiatku sme chceli tri deti. Asi by som vyčítala, ak by som to nechala na neskôr a nedarilo by sa to,“ hovorí Martina.

Dnes pozoruje aj na kolegyniach v Nemecku, že akokoľvek sa rozhodnú, približne v štyridsiatke sa stretnú v rovnakom bode – majú atestácie a aj deti, len každá v inom poradí. „Ja som spokojná: mám pred štyridsiatkou, tri deti a aj atestáciu. No pre každú ženu je to individuálne. Závisí od toho, akú má rodinnú situáciu, podporu od manžela či rodiny, v akom prostredí žije,“ dodáva Martina.

Nie je si istá, či by sa jej to podarilo aj na Slovensku. Popri troch deťoch jej trvalo urobiť atestáciu v Nemecku približne trinásť rokov a aj to najmä vďaka flexibilným úväzkom, popri deťoch mohla pracovať na skrátenej úväzok. Materská trvá v Nemecku iba rok, potom príspevok rodičom skončí. K dispozícii však majú veľkú sieť jasličiek či „tagesmutter“ – ženy, ktoré sa starajú o menšiu skupinku detí.

Za tieto služby musia rodičia platiť a rezervovať si ich už pri pôrode, aby mali isté miesto. Martina mala deti v jasličkách už po roku, no niekoľko prvých mesiacov tam boli iba štyri či päť hodín denne. A to aj vďaka skrátenej úväzku, ktorý dostala v práci.

Ilustračné foto – JumpStory

Martina nevie, či by sa mohla po roku vrátiť do práce – aspoň na čiastočný úväzok – aj na Slovensku. „Jasličiek tu nie je veľa a aj tých zopár je drahých. A do väčšiny škôlok vám vezmú dieťa až vtedy, keď je odplienkované, čo trvá aj viac ako dva roky,“ hovorí. O deti by sa im v tom čase nemohli starať ani rodičia, ktorí ešte pracovali.

Keby mala mať atestáciu a tri deti na Slovensku, pochybuje, že by to stihla so skrátenej úväzkom do štyridsiatky. Slovensko podľa nej neľahčuje ženám rozhodnutie mať viac detí a zároveň to skĺbiť s prácou. „Akonáhle sa rozhodnete pre viac detí a zrátate si materskú trikrát tri roky, je to veľmi dlhá doba,“ hovorí. „Zásadne to ovplyvní pracovné skúsenosti. Aj sebadôveru ženy, na čo má a na čo nemá. Môže si menej veriť, a potom si hľadá jednoduchšiu prácu,“ tvrdí.

Podľa nej by žena mala mať ako matka možnosť voľby pracovať toľko, koľko to rodine vyhovuje. „A nie byť buď tri roky iba doma, alebo naopak, mať 40-hodinový pracovný týždeň. A ak sa rozhodnem ísť do práce okolo dvoch rokov dieťaťa, nech mám možnosť niekam ho umiestniť,“ dodáva.

Slovensko malo šťastie, že táto rodina nebola tradičným príkladom odlivu mozgov, ktorý sa zo zahraničia domov nevráti. Po trinástich rokoch života v Nemecku sa Martina s manželom vrátili, no Slovensko im návrat iba sťažilo. Prišli pracovať na kardiológiu v Trenčíne, ktorá sa po necelom roku rozpadla – na protest proti riaditeľovi nemocnice, ktorého dosadila exministerka Zuzana Dolinková.

Napriek tomu sa do Nemecka nevrátili a našli si novú prácu. Martina však upozorňuje, že návrat domov s rodinou je veľmi ťažký. „Pokiaľ si založíte rodinu v zahraničí, vrátiť sa domov je extrémne náročné, najmä ak už sú deti trochu staršie a majú vytvorené sociálne väzby,“ dodáva.

Prečítajte si tiež

Kardiológ sa vrátil z Nemecka do Trenčína, po roku končí: Kamaráti sa ma pýtali, čo som čakal

Kto by chcel mať viac detí, keď klesá životná úroveň?

Aké sú hlavné príčiny toho, že sa na Slovensku stále rodí menej detí? Medzi hlavné patrí to, že pomaly vyprcháva generačný efekt, keď si silné populačné ročníky zo 70. a 80. rokov zakladali rodiny. „Keď tieto ročníky prišli do reprodukčného veku, darilo sa ekonomike a boli priaznivé vyhladky rastu životnej úrovne a celkovej ekonomickej konvergencie,“ vysvetľuje ekonómka Lucia Šrámková. „Zlepšovala sa aj dostupnosť bývania, čo je jeden z kľúčových faktorov pri zakladaní rodiny,“ dodáva.

Terajší však mladí ľudia tieto pozitívne faktory nezažívajú. Práve naopak – vysoká inflácia, znižovanie kúpyschopnosti a vysoké náklady na bývanie odrádzajú už aj tak populačne slabú generáciu od toho, aby mala viac detí.

Podľa Šrámkovej je výrazným faktorom práve pokles životnej úrovne. Dvojciferná inflácia v roku 2022 a 2023, pokles reálnych miezd dva roky po sebe a negatívny vplyv na kúpyschopnosť domácností. „Mladé páry pozerajú dopredu. Pozerajú na výšku svojich plátov a možnosti ich rastu,“ vysvetľuje.

Konsolidácia podľa nej zasiahne mladé rodiny, pretože ich potreby nie sú len o potravinách. „Štartovací balíček pre prvé dieťa je finančne nákladný, od hygienických potrieb cez zariadenie domácnosti až po opatrovateľské služby či škôlky,“ hovorí.

Ilustračné foto.

K poklesu životnej úrovne sa v uplynulých dvoch rokoch pridalo aj zdraženie hypoték. Problém však majú predovšetkým páry, ktoré na hypotéku nedosiahnu, tvrdí Šrámková. Pripomína, že Slovensko má v rámci EÚ druhý najvyšší priemerný vek mladých ľudí žijúcich v spoločnej domácnosti s rodičmi. Dáta Eurostatu ukazujú, že je to 31 rokov.

„Absencia dotovaného nájomného trhu je kľúčový faktor, ktorý ovplyvňuje správanie mladých rodín,“ tvrdí. Navyše, aj trh komerčného nájomného bývania je malý vzhľadom na to, že patríme medzi krajiny s najvyššou mierou vlastníctva nehnuteľnosti v EÚ.

Podľa Šrámkovej je problém najmä v tom, že konsolidácia neprinesla žiadne opatrenia na to, aby slovenská ekonomika rástla. „Slovensko stagnuje, prestali sme dobiehať životnú úroveň bohatších krajín. Ak nezačneme implementovať prorastové politiky, tak sa vo výške plátov a kúpyschopnosti ďalej neposunieme,“ vysvetľuje. Štát by sa mal podľa nej sústrediť na skvalitňovanie vzdelávania, inovácií a výskumu, takisto na spomalenie odlivu mozgov.

Aj ekonomická neistota má vplyv na stúpajúci vek prvoroďčiek: páry potrebujú dlhší čas po škole pracovať, aby si našli stabilnú prácu s platom, vďaka ktorému môžu rodinu zabezpečiť.

Aj zahraničie starne, no Slovensko má väčší problém

Klesajúca pôrodnosť aj rastúci vek prvoroďčiek je trend aj v zahraničí. Slovensko zatiaľ patrí ku krajinám, kde je vek prvoroďčiek napriek nárastu pomerne nízky. Podľa demografa však na tom nie sme demograficky až tak dobre. Oproti iným krajinám máme príliš nerovnomernú vekovú štruktúru obyvateľstva, ktorá nám spôsobuje problémy. Ide najmä o populačné vlny v 40. a 50. rokoch, potom v 70. a 80. rokoch.

Zdroj – Boris Vaňo, Slovenská štatistika a demografia

„Extrémne nerovnomerná veková štruktúra spôsobuje problémy vo všetkých oblastiach,“ vysvetľuje demograf. Dlhodobé striedanie silných a slabých populačných ročníkov spôsobuje problémy hlavne pri plánovaní kapacít v školách a predškolských zariadeniach, pri riešení potrieb trhu práce, ako aj pri poskytovaní zdravotnej a sociálnej starostlivosti. A tak síce celá Európa čelí starnutiu, ale Slovensko ešte o niečo viac.

Podľa predpovedí demografa Vaňa by sa mal priemerný vek obyvateľov do roku 2065 zvýšiť z terajších 41 rokov na vyše 47 rokov. To znamená zvýšenú záťaž na sociálny systém. V súčasnosti pripadá na 100 obyvateľov v produktívnom veku zhruba 50 obyvateľov v neproduktívnom veku. Demograf odhaduje, že do roku 2060 sa tento pomer zmení: na 100 obyvateľov v produktívnom veku bude

pripadať až 90 obyvateľov v neproduktívnom veku.

Starnúce obyvateľstvo zvýši tlak na dôchodkový systém, sociálne služby a zdravotníctvo, vysvetľuje ekonómka. „Už včera bolo neskoro v upratovaní týchto kľúčových sektorov zabezpečujúcich kvalitu života v starobe,“ vysvetľuje a pripomína, aký máme už teraz nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily v zdravotníctve a ošetrovatelstve.

Menej detí znamená ešte menej mladých ľudí na trhu práce o zhruba 20 rokov, hovorí makroekonóm VÚB banky Michal Lehuta. „Firmám pritom ľudia chýbajú už dnes,“ hovorí. Menej ľudí v produktívnom veku a zamestnaných pre štát znamená, že mu budú klesať príjmy z daní a odvodov. „Ale, naopak, rásť budú výdavky na penzie, zdravotníctvo a sociálny systém pre veľký počet starších ľudí,“ vysvetľuje.

Zdroj – Boris Vaňo, Slovenská štatistika a demografia

Neexistuje jedno zázračné riešenie, ako zvýšiť pôrodnosť. „Z publikovaných výskumných štúdií sa zdá, že úroveň pôrodnosti sa verejnými politikami nedá až tak veľmi ovplyvňovať – a ak áno, tak skôr nepriamo: dostupnosťou jaslí, škôlok, flexibilných pracovných úväzkov pre ženy,“ dodáva ekonóm Lehuta.

Pre pomoc rodinám sa rozhodla vláda Eduarda Hegera, ktorá v roku 2022 pretlačila parlamentom „Matovičov balíček“ – daňový bonus na dieťa, detské prídavky a krúžkovné. Vtedajší minister financií Igor Matovič sľuboval rodinám 200 eur na každé dieťa a náklady na balíček sa vyšplhali cez miliardu. Vtedajšia vláda priniesla aj rodičovský dôchodok – teda príspevok z odvodov detí na penziu ich rodičov. Tieto príspevky však nevydržali ani len dva roky – vláda Roberta Fica ich v rámci konsolidácie zásadne okresala.

No podľa Šrámkovej jednorazové a krátkodobé príspevky, ako je napríklad tehotenský či rodičovský príspevok, len do malej miery ovplyvňujú mladé rodiny v rozhodnutí mať deti. „Na vyhodnotenie zvýšených prídavkov na deti či daňového bonusu je priskoro, no zo zahraničných praxí vieme, že i dlhodobé transfery rodinám až do doby dospelosti detí majú len krátkodobý efekt na pôrodnosť,“ tvrdí.

Oveľa väčší zmysel má podľa nej podpora nájomného bývania či dostupnosť starostlivosti o deti. Napríklad aj preto, že prídavky a bonusy sú ľahšie zvrátiteľné ako nastavenie dostupnej siete škôlok či jasíel. Miesta v škôlkach sa už postupne uvoľňujú a budú dostupnejšie, no úplne chýbajú jasle do troch rokov. Ak by ženy chceli odchádzať do práce skôr, než po troch rokoch, nemajú kam dieťa umiestniť. „Pre štát by to bola návratná politika, keďže matky sa skôr vrátia na trh práce,“ vysvetľuje Šrámková.

Ekonómka dodáva, že pomôcť by mohla aj flexibilná rodičovská dovolenka – tá slovenská v trvaní tri roky patrí medzi najdlhšie spomedzi krajín OECD. Flexibilita by mohla znamenať, že by si žena či muž mohli vybrať, ako dlho zostanú doma s dieťaťom. Ak by napríklad ostali iba jeden rok, trojročný objem peňazí rodičovskej dovolenky by si vyčerpali v rámci roka.

Podľa Šrámkovej neflexibilný rodičovský príspevok môže obmedzovať rozhodovanie rodičov o počte a odstupoch medzi jednotlivými deťmi. „Zároveň pre matky znamená významnú ‚pokutu za materstvo‘ na trhu práce – pretrvávajúci rozdiel v príjme vzhľadom na vzdelanie, odvetvie či pozíciu, čo sa následne premieta aj v nižších dôchodkoch žien,“ dodáva.

Šrámková však pripomína, že ekonomický rast môže byť tou najlepšou odpoveďou, ako znížiť neistotu mladých párov a posilniť ich v rozhodnutí, že sa dokážu postarať aj o viac detí. „Základom je vytvoriť prostredie, ktoré bude atraktívne pre súkromné investície, čiže budúci ekonomický rast. Nemôžeme sa sústrediť len na prerozdeľovanie koláča, ktorý máme, ale na to, aby sme ho vhodnými opatreniami zväčšili,“ dodáva ekonómka.

Ilustračné foto – TASR

Autor: Denisa Gdovinová

Rada vlády pre vedu, techniku a inovácie má 5 nových členov [🔗](#)

📅 20. 11. 2024, 13:16, Zdroj: [eraportal.sk](#) [🔗](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 652 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 110 EUR

Rada vlády pre vedu, techniku a inovácie má 5 nových členov

Domovská stránka » Rada vlády pre vedu, techniku a inovácie má 5 nových členov

Vymenovanie 5 nových členov Rady vlády SR pre vedu, techniku a inovácie (RVVTI). Zdroj: VAIA

Vláda Slovenskej republiky dnes vymenovala 5 nových členov Rady vlády SR pre vedu, techniku a inovácie (RVVTI), ktorá sa zameriava na posilnenie konkurencieschopnosti Slovenska prostredníctvom efektívneho riadenia výskumných a inovačných politík.

Štyria noví členovia nahradia tých, ktorým skončil skrátený dvojročný mandát, a jeden člen bol vymenovaný ako náhrada za členku, ktorá sa funkcie vzdala na vlastnú žiadosť.

Sme veľmi radi, že do expertnej komunity RVVTI pribudnú:

doc. RNDr. Miroslava Rabajdová pôsobí ako docentka na Lekárskej fakulte **UPJŠ** v Košiciach na Ústave lekárskej a klinickej biochémie. Svoje odborné skúsenosti rozšírila v rámci postdoktorandského výskumu na University of Oxford a pracovných pobytoch na Karlovej univerzite v Prahe či SAV. Jej výskum zahŕňa molekulárne metódy v laboratórnej medicíne a štúdium RNA pri gynekologických malignitách. doc. Ing. Adriana Kolesárová, PhD. pôsobí ako profesorka na Fakulte agrobiológie a potravinových zdrojov SPU v Nitre, kde vedie Výskumné centrum AgroBioTech. Vo svojej vedeckej práci sa zameriava na výskum výživy zvierat a reprodukčnej biológie a je autorkou mnohých vedeckých publikácií. Jej práca je orientovaná na využitie inovatívnych metód v poľnohospodárstve a potravinárstve, pričom sa aktívne zapája do medzinárodných výskumných projektov. prof. RNDr. Pavol Šajgalík, DrSc. je profesor fyziky a predseda Slovenskej akadémie vied. Počas svojej kariéry sa zameriaval na materiálový výskum, najmä na aplikácie tenkých vrstiev a nanotechnológie. Je aktívnym podporovateľom rozvoja výskumu a inovácií na Slovensku a významne prispel k modernizácii SAV. Je autorom desiatok vedeckých článkov a členom viacerých prestížnych odborných organizácií. doc. Ing. Štefan Rosina, PhD. MBA je podnikateľ a odborník na inovačné stratégie so skúsenosťami v riadení medzinárodných technologických spoločností. Ako bývalý prezident Matador Group, vedúcej firmy v oblasti automobilového priemyslu, riadi implementáciu pokročilých technológií a vývoj udržateľných riešení. Je zástancom spolupráce medzi priemyslom a akademickou sférou na podporu inovácií. Dr. h. c. prof. Ing. Ľubomír Šooš, PhD. pôsobí ako profesor a dekan Strojníckej fakulty STU v Bratislave. Je odborníkom v oblasti automatizácie, robotiky a environmentálnych technológií. Vedie množstvo projektov zameraných na technologické inovácie a udržateľný rozvoj. Jeho práca zahŕňa úzku spoluprácu s priemyselnými partnermi a akademickými inštitúciami na Slovensku i v zahraničí. Vo funkcii nahradí Andreu Žitnú, ktorá sa rozhodla opustiť túto pozíciu na základe vlastnej žiadosti.

Novým členom gratulujeme k ich vymenovaniu do tejto významnej funkcie a prajeme im veľa úspechov pri plnení tejto dôležitej úlohy.

Odchádzajúcim členom (Prof. MVDr. Dáša Čížková, DrSc., Ing. Juraj Girman, Ing. Martin Jančo, Pavol Povala, MA, PhD.) zároveň úprimne ďakujeme za spoluprácu a do budúcnosti im prajeme veľa úspechov.

📖 Čo robí a prečo potrebujeme RVVTI? Ako Rada vznikla a kto sú jej členky a členovia? Prečítajte si viac v článku o Rade vlády.

Zdroj: <https://vaia.gov.sk> zverejnené: 20.11.2024, autor: rup

Odber noviniek

„Projekt SK4ERA II je spolufinancovaný Európskou úniou v rámci Programu Slovensko. Portál prevádzkuje Centrum vedecko-technických informácií SR“

Kontakty

Lamačská cesta 8A, P.O.Box 47, 840 05 Bratislava

Spravujte súhlas so súbormi cookie

Na poskytovanie tých najlepších skúseností používame technológie, ako sú súbory cookie na ukladanie a/alebo prístup k informáciám o zariadení. Súhlas s týmito technológiami nám umožní spracovávať údaje, ako je správanie pri prehliadaní alebo jedinečné ID na tejto stránke. Nesúhlas alebo odvolanie súhlasu môže nepriaznivo ovplyvniť určité vlastnosti a funkcie.

Funkčné

Vždy aktívny

Technické uloženie alebo prístup sú nevyhnutne potrebné na legitímny účel umožnenia použitia konkrétnej služby, ktorú si účastník alebo používateľ výslovne vyžiadal, alebo na jediný účel vykonania prenosu komunikácie cez elektronickú komunikačnú sieť.

Predvoľby

Technické uloženie alebo prístup je potrebný na legitímny účel ukladania preferencií, ktoré si účastník alebo používateľ nepožaduje.

Štatistiky

Technické úložisko alebo prístup, ktorý sa používa výlučne na štatistické účely. Technické úložisko alebo prístup, ktorý sa používa výlučne na anonymné štatistické účely. Bez predvolania, dobrovoľného plnenia zo strany vášho poskytovateľa internetových služieb alebo dodatočných záznamov od tretej strany, informácie uložené alebo získané len na tento účel sa zvyčajne nedajú použiť na vašu identifikáciu.

Marketing

Technické úložisko alebo prístup sú potrebné na vytvorenie používateľských profilov na odosielanie reklamy alebo sledovanie používateľa na webovej stránke alebo na viacerých webových stránkach na podobné marketingové účely.

Vysokoškooláci môžu mať teplý obed za pár eur. Vyberajú si najmenej zo štyroch jedál [↗](#)

📅 20. 11. 2024, 13:56, Zdroj: [vysokeskoly.sme.sk](https://www.vysokeskoly.sme.sk) [↗](#), Vydavateľ: Petit Press, a.s., Autor: Jana Hambáľková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ

Dosah: 584 680 GRP: 12,99 OTS: 0,13 AVE: 1669 EUR

Vysokoškooláci môžu mať teplý obed za pár eur. Vyberajú si najmenej zo štyroch jedál

Ako sa môžu študenti stravovať na VŠ

Prednášky a cvičenia od rána do večera môžu študenti na univerzitách predeliť obedom. Jedálne majú vysoké školy priamo pri fakultách, naobedovať sa možno aj v rámci internátov.

Za teplé jedlo vrátane polievky zaplatia vďaka dotácii štátu pár eur. Študent má nárok na dve dotované jedlá denne, pričom dotácia zo štátneho rozpočtu v roku 2024 je vo výške dvoch eur na jedno jedlo drahšie ako štyri eurá bez DPH.

Niekdže si musia jedlo objednať resp. prihlásiť aspoň deň vopred, inde si stačí len vybrať z dennej ponuky. Aj tam, kde sa jedlo objednáva, však platí, že najesť sa môže študent vždy.

Súvisiaci článok Súvisiaci článokGröhling sa snažil vysoké školy otvoriť svetu, Drucker ich ide znova uzatvárať [Čítajte](#)

Vybrať si môže z tzv. minútok alebo dennej ponuky, ktorá je ešte voľná. Jedálne sa snažia vychádzať v ústrety aj študentom s intoleranciami a tiež vegetariánom či vegánom.

Pozrite si možnosti stravovania na vybraných univerzitách.

V článku sa dočítate: Aké možnosti stravovania majú študenti Univerzity Komenského v Bratislave? Kde sa môžu naobedovať študenti Ekonomickej univerzity v Bratislave? Aký výber majú študenti Slovenskej technickej univerzity v Bratislave? Koľko stoja obedy študentov Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre? Koľko študentov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici využíva jedálne? Aké možnosti stravovania majú študenti košickej Univerzity Pavla Jozefa Šafárika? Aký výber ponúkajú jedálne študentom Technickej univerzity v Košiciach? Univerzita Komenského v Bratislave

Obed pre študenta napríklad v jedálni na internátoch v Mlynskej doline – polievka a hlavné jedlo s prílohou – stojí v priemere 3,80 eura. Študenti si jedlo neobjednávajú vopred, vyberajú si z dennej ponuky.

"Skladbu a zloženie jedál jedálne plánujú podľa noriem pre dospelé osoby nad 18 rokov v pestrom zložení na dennej báze alebo v stálej ponuke, väčšinou na základe dopytu. Zároveň musia byť splnené podmienky pre študentov/stravníkov s rôznymi potravinovými intoleranciami," uviedla Eva Kopecká, hovorkyňa univerzity.

Počty stravujúcich študentov na univerzite vrátane internátov škola nemá, stravujú sa v rámci jej jedální aj študenti iných univerzít. Vyučujúci obedujú v rovnakých priestoroch ako študenti.

"Na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky UK je stravovanie zabezpečené v dvoch prevádzkach. Rád navštevujem jedáleň FaynFood, chodia do nej aj pracovníci z okolitých fakúlt, v ponuke je kvalitná a pestrá strava," ohodnotil Jozef Masarik, prorektor pre vedu a doktorandské štúdium UK.

Porcie sú podľa neho primerané a ochotný personál jedlá nakombinuje podľa želania. Výhodou je aj to, že jedlo si nemusíte dopredu objednávať. "Vzhľadom na kvalitu je počet stravníkov vysoký a to spôsobuje jediný menší problém, že v čase keď má prestávku väčší počet študentov, musíte si pár minút počkať v rade," dodáva Masarik.

Ekonomická univerzita v Bratislave

Obedové menu sa pohybuje v rozmedzí od troch do piatich eur, pričom študenti si môžu jedlá vybrať, meniť a odhlasovať prostredníctvom univerzitného portálu na stravovanie. Každý deň majú na výber štyri jedlá, vo viacerých stravovacích prevádzkach sa môžu naobedovať aj bez objednávky vopred.

Univerzita odhaduje, že v rámci univerzitných stravovacích zariadení využíva obedy zhruba 70 percent študentov, ostatní sa stravujú inde. Zamestnanci samostatnú jedáleň nemajú, obedujú spolu so študentmi.

"Osobne stravovacie zariadenia na univerzite navštevujem a musím povedať, že z mojich skúseností je jedálny lístok pestrý a kvalita jedla primeraná cene," priblížil Miroslav Horňák, riaditeľ centra komunikácie a vzťahov s verejnosťou univerzity.

Jedlá podľa neho môžu niekomu viac či menej vyhovovať podľa osobných preferencií. "Ale celkovo si myslím, že ponuka je dostatočne vyvážená a každý si môže vybrať, čo mu chutí," dodáva.

Slovenská technická univerzita v Bratislave

Ceny jedál pre študentov sa mierne líšia podľa prevádzkovateľa stravovacích služieb a druhu jedla. V prípade ceny jedla v Stravovacom centre STU (ŠJ Jura Hronca, ŠJ Stavebná fakulta, ŠJ Vazovova, ŠJ Mladá Garda a ŠJ Strojnícka fakulta) je priemerná cena obeda, teda polievka plus hlavné jedlo 4,20 eura po uplatnení dotácie.

Študent má možnosť objednať si hlavné jedlo niekoľko dní vopred, najneskôr deň vopred, alebo prísť na odber jedla aj bez objednávky a vybrať si z momentálnej ponuky hlavných jedál určených na voľný predaj, resp. z výberu minútok a pizze - ak to kapacita danej výdajne umožňuje.

Ak si študent objednal jedlo a chcel by objednávku zrušiť, môže tak urobiť najneskôr jeden deň pred odberom jedla bezplatne, alebo ho dať v daný deň odberu do "burzy" a ak mu ho v burze iný stravník odoberie, stravník nestráca za neodobrané jedlo peniaze.

V ponuke jedální v rámci Stravovacieho centra STU majú študenti štandardne na výber zo šiestich hlavných jedál, ktoré si kombinujú so šiestimi druhmi príloh, a dve polievky.

Z toho sa na jednej pozícii strieda trikrát do týždňa hovädzie mäso a dva razy ryba, na druhej pozícii je v ponuke bravčové mäso, na tretej je na výber hydina - strieda sa kuracie, morčacie, kačacie mäso, štvrtá a piata pozícia je určená pre vegetariánske a vegánske jedlá, na šiestej pozícii je v ponuke múčne jedlo. Mäsové jedlá majú v receptúrach zvýšené gramáže od 150 gramov v surovom stave, aby mali študenti výdatné porcie.

Na troch prevádzkach Stravovacieho centra STU (JH, SvF a MG) sa podáva aj asi päť až sedem druhov pizze veľmi dobrej kvality, kde napríklad margarita stojí 4,49 eura bez DPH a študenta po uplatnení dotácie stojí 2,49 eura.

V minútkach býva v ponuke napríklad kurací, bravčový, morčací rezeň, kuracie, bravčové, morčacie na prírodno, vyprážený eidam, vyprážený hermelín, grilovaný hermelín, losos, tmavú tresku obaľovanú v kukuričnej strúhanke, vyprážené kuracie stehno, bryndzové pirohy, špagety, vyprážený karfiol, brokolicu, šampiňóny a podobne - asi pätnásť druhov podávaných minútok.

Navyše, každý deň je v Stravovacom centre STU akcia pre študenta - už s prílohou stojí minútka študenta po odrátaní dotácie 2,49 eura. Možnosť prísť na obed bez predchádzajúceho objednania študenti majú a väčšina z nich ho využíva. Niektoré fakulty ponúkajú okrem jedální možnosť stravovania aj v bufetoch.

V rámci univerzitnej jedálne využíva stravovanie zhruba štvrtina študentov STU. V Bratislave je evidovaných 9535 študentov, z toho je ubytovaných asi polovica, čo znamená, že z ubytovaných študentov využíva služby jedálne približne polovica. Celkovo sa na univerzite v Bratislave vydalo v roku 2023 približne 145-tisíc porcií.

Vyučujúci, ktorí využívajú služby študentských jedální, obedujú v rovnakých priestoroch ako študenti. "Stravujem sa v jedálni Študentského domova Jura Hronca, s pomerom kvalita a cena som spokojný," priblížil Juraj Rybanský, hovorca univerzity.

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Cena jedál pre študentov po odrátaní dotácie sa pri neobjednanom obede pohybuje od dvoch po 4,73 eura, za polievku sa doplácajú dve eurá. Pri objednanom jedle, ktoré zahŕňa polievku aj hlavné jedlo sa pohybuje od 3,61 do 4,73 eura.

Študenti majú na výber zo šiestich druhov jedál a dvoch polievok. Tiež majú možnosť výberu aj z dennej ponuky z minimálne piatich druhov jedál rôznych variácií - mäsité, bezmäsité, vegetariánske, múčne, šaláty a dvoch druhov polievok.

Študenti majú možnosť objednania aj bezlepkovej a bezlaktózovej stravy, ktorú si treba objednať deň vopred. Študenti sa prihlasujú a odhlasujú cez webkredit na stránke školy alebo na termináli, ktorý sa nachádza pri jedálni deň vopred. Zamestnanci majú možnosť stravovania sa v zamestnaneckej jedálni, ale tiež sa môžu stravovať v študentskej jedálni.

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Obed stojí študenta od 3,56 do 4,50 eura, pričom vybrať si možno zo štyroch prípadne piatich jedál, plus jedlo bez objednávky. Strava je na univerzite riešená kombináciou stravovania v univerzitnej jedálni, dovozom stravy na jednotlivé fakulty, prípadne stravovaním v jedálni na Rektoráte UMB.

Denne sa stravuje v univerzitnej jedálni okolo 250 študentov a počet sa mierne zvyšuje, niektorí študenti sa stravujú v jedálni na rektoráte, kde si môžu stravu objednať deň vopred prípadne v daný deň vybrať z jedál, ktoré sú ešte k dispozícii.

Na niektoré fakulty sa strava vozi a študenti si ju objednávajú deň vopred prostredníctvom lístkov, prípadne e-mailom alebo telefonicky. Tu sa počet pohybuje približne okolo 400 stravníkov.

"Stravujem sa v jedálni, jedlo mi chutí, jedlá sú primerané cene v porovnaní s ponukou obedového menu v reštauráciách," skonštatovala Dana Straková z referátu marketingovej komunikácie univerzity.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Univerzita má štyri jedálne - na Medickej, Moyzesovej, na Lekárskej fakulte na Triede SNP a Jesennej. V prvých troch jedálňach si v rámci voľného predaja zamestnanec alebo študent vyberá z ponuky polievok, hlavných jedál, príloh, šalátov, kompótov a dezertov priamo v jedálni.

Každý deň sú v ponuke mäsité (kuracie, bravčové, hovädzie alebo morčacie) alebo bezmäsité jedlá. Cena obeda sa odvíja od toho, ako si jednotlivec vyskladá menu. Novinkou je, že jedálne pravidelne do ponuky radia aj zelené jedlá – vegánske - v snahe vyhovieť všetkým stravníkom a propagovať zdravú stravu.

Zároveň si zamestnanci a študenti **UPJŠ** môžu stravu rezervovať deň vopred do 14.00 hod. výberom z denného menu od pondelka do piatka. Štandardne denné menu obsahuje v priemere pätnásť jedál.

Objednať si stravu vopred je možné prostredníctvom online objednávkového systému, kde sa študenti a zamestnanci prihlasujú do svojho vlastného konta, alebo prostredníctvom terminálu pri vstupe do jedálne alebo kiosku umiestneného v každej jedálni alebo výdajni stravy.

Ovládanie je intuitívne. Strava sa objednáva pomocou personálnej identifikačnej karty či inej bezkontaktnéj čipovej karty evidovanej v stravovacom systéme **UPJŠ**. Cena obeda na objednávku je 6,23 eura.

Študenti a vyučujúci obedujú spolu v priestore jedálne. "Univerzitnú jedáleň navštevujem a oceňujem najmä širokú ponuku jedál vrátane vegetariánskych či vegánskych, ako aj jednoduchý objednávkový systém," uviedla Laura Hoľanová, hovorkyňa univerzity.

Ak si obed nestihne objednať vopred, vždy mám možnosť výberu z voľného predaja v čase otváracích hodín jedálne, dodáva.

Technická univerzita v Košiciach

Základné obedové menu je v hodnote sedem eur a zahŕňa polievku, hlavné jedlo, prílohu a šalát alebo nápoj. Jedlá je možné počas dňa odobrať vo viacerých stravovacích prevádzkach univerzity.

Hodnoty jedál sa pritom sčítajú za deň a dotácia je pridelovaná za jednotlivé dni - pri odbere dvoch jedál za viac ako 7,99 eura má študent nárok na dve dotácie spolu vo výške 4,00 eur.

Univerzita má v Košiciach aj Prešove viacero interných stravovacích prevádzok. Prihlasovanie na obed je potrebné len pri vybraných jedálňach - ŠJ Němcovej, ŠJ Jedlíkova, Bistro Urbánkova a je zabezpečené interným systémom prihlasovania.

Vo väčšine prevádzok je zabezpečený voľný výber pre študentov bez potreby objednania - na výber sú dva druhy polievok, štyri hlavné jedlá, prílohy, šaláty, vlastná výroba, bufetový tovar alebo kaviarenské menu podľa aktuálnej ponuky, ktorú má každá prevádzka zverejnenú na webe. Možnosť stravovať sa v univerzitných prevádzkach využíva viac ako 65 percent študentov univerzity.

"V rámci obedov využívam pravidelne viaceré stravovacie prevádzky univerzity. Som veľmi spokojný s ponukou stravovania a s kvalitou jedál, ako aj s možnosťou využívania a dostupnosťou jednotlivých stravovacích zariadení, ktoré sú rozmiestnené na rôznych miestach univerzity," skonštatoval Rastislav Ručinský, prorektor pre rozvoj a vonkajšie vzťahy univerzity.

Autor: Jana Hambáľková

Regina [↗](#)

📅 20. 11. 2024, 16:30, Relácia: **Regina**, Stanica: **RTVS 2**, Vydavateľ: **Slovenská televízia a rozhlas**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzitné pracoviská**. Kľúčové slová: **Folklorný súbor Hornád**

AVE: 188266 EUR

[strojový prepis] ...Pozrieme sa totiž napríklad na nový program **folklorneho súboru Hornád**, ale takto spoločne si posvietime aj na rôzne nárečia v našich regiónoch a. Zakomponovali sme ich aj do súťažnej otázky. Pýtame sa vás, aké je vaše najobľúbenejšie nárečové slovo, z akého regiónu pochádza a samozrejme, napíšte nám aj, čo znamená...

Zbierka sviečok pre Ukrajinu [↗](#)

📅 20. 11. 2024, 18:21, Relácia: **Správy RTVS z regiónov**, Stanica: **RTVS 24**, Vydavateľ: **Slovenská televízia a rozhlas**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

AVE: 3323 EUR

Zbierka sviečok pre Ukrajinu

Marek Pivoluska, moderátor

Na **univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** prebieha do 20. decembra zbierka vosku a sviečok. Vybieraný materiál následne presunú za ukrajinské hranice, kde z nich vyrobia takzvané zákopové kahance. Tie slúžia ako zdroj tepla a svetla pre ukrajinské oblasti, ktoré zostali bez elektriny.

Laura Hol'ánová, hovorkyňa **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Záujemcovia môžu prispieť zvyškami vosku nedopálenými sviečkami, ale aj novými sviečkami a čajovými sviečkami, ktoré odovzdajú do označených krabíc.

Eduard Buraš, ambasádor Zakarpatska

Treba si uvedomiť, že tie mrazy, ktoré postupne naberajú na intenzite, že tí ľudia, ktorí sú tam tak jednoducho nemajú strechu nad hlavou a nemajú sa ani kde zohriať. V zime keď to je ešte horšie, tak jednoducho pri tom strávia celý čas a slúžia vojakom na ohrev aj pre matky pre deti. Na týchto sviečkach zohrávajú deťom v zime mlieko, kakao, vodu, čaj a tak ďalej.

Zbierka vosku a sviečok pre Ukrajinu [🔗](#)

📅 20. 11. 2024, 19:30, Relácia: **Správy 19:00**, Stanica: RTVS, Vydavateľ: Slovenská televízia a rozhlas, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Dosah: 136 363 GRP: 3,03 OTS: 0,03 AVE: 15192 EUR

Zbierka vosku a sviečok pre Ukrajinu

Janette Štefánková, moderátorka:

Sviečky, ktoré už v domácnostiach nenájdu využitie, môžu pomôcť ľuďom na Ukrajine. Zbierku vosku a sviečok spustila **univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Pomôžu v oblastiach, kde nemajú elektrinu alebo prišli o strechu nad hlavou.

Miriam Pálková, redaktorka:

Zvyšky vosku či nedopálené alebo čajové sviečky. To všetko patrí do zbierky na jednej z košických univerzít.

Laura Hoľanová, hovokyňa **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**:

Zbierka je primárne určená pre študentov a zamestnancov univerzity, avšak v prípade záujmu môže prispieť aj široká verejnosť, a to počas pracovných dní od ôsmej do šesťnásť hodiny.

Miriam Pálková, redaktorka:

Vyzbieraný materiál sa potom roztápa a prelieva do konzerv, vďaka čomu vznikajú špeciálne kahance.

Eduard Buraš, ambasádor Zakarpatska:

Dovnútra sa dáva obyčajný kartónový papier z krabíc. On potom sa zalieva horúcim voskom sviečok a vytvára potom takú hmotu, ktorá slúži ako takzvané kahancové sviece alebo zákopové sviece.

Laura Hoľanová, hovokyňa **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**:

Polúžia na Ukrajine v oblastiach bez elektriny ako zdroj svetla a tepla.

Miriam Pálková, redaktorka:

Najčastejšie tieto zákopové kahance využívajú vojaci. No častokrát sú použité aj v domácnostiach ako náhrada sporákov.

Eduard Buraš, ambasádor Zakarpatska:

Na týchto sviečkach zohrievajú deťom v zime mlieko, kakao, vodu, čaj a tak ďalej. To znamená, že môže sa to zdať niekomu smiešne, ale oni nemajú žiadnu elektrinu. Ak nemajú tieto sviečky, tak nemajú čím si zohriať jedlo pre tie deti.

Miriam Pálková, redaktorka:

Zbierka vosku a nedopálených sviečok potrvá na **univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** do 20. decembra. Miriam Pálková, Slovenská televízia.

Špičková liečba srdca, rakoviny, aj návrat do života po úrazoch: Naše špecializované centrá v akcii

21. 11. 2024, 0:00, Zdroj: mypovazska.sme.sk, Vydavateľ: Petit Press, a.s., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 5 784 GRP: 0,13 OTS: 0,00 AVE: 329 EUR

Špičková liečba srdca, rakoviny, aj návrat do života po úrazoch: Naše špecializované centrá v akcii

Špecializované nemocnice AGEL ponúkajú pacientom najmodernejšiu zdravotnú starostlivosť v oblastiach kardiovaskulárnej medicíny, onkológie a rehabilitácie.

Kardiocentrum AGEL v Košiciach Šaci ako jediné na Slovensku vykonáva roboticky asistované operácie srdca pomocou prístroja da Vinci. AGEL Mammacentrum sv. Agáty poskytuje komplexnú starostlivosť o zdravie prsníkov a nemocnice v Bratislave a Hlohovci sa špecializujú na modernú rehabilitačnú starostlivosť, ktorá pomáha pacientom zlepšiť kvalitu života po ťažkých zdravotných stavoch.

Kardiocentrum AGEL Košice Šaca: Jediná kardiochirurgia na Slovensku, kde operujú prístrojom da Vinci

Kardiocentrum AGEL je prvým súkromným komplexným kardiocentrom svojho druhu na Slovensku. Od februára 2023, odkedy začalo poskytovať služby, výrazne zlepšilo dostupnosť kvalitnej kardiovaskulárnej liečby a otvorilo nové možnosti pre pacientov s kardiovaskulárnymi ochoreniami. Pacienti z celého Slovenska majú prístup k širokej škále diagnostických, intervenčných a operačných výkonov. V Kardiocentre AGEL poskytujú pacientom špičkové medicínske služby v rámci ambulantnej ako aj ústavnej zdravotnej starostlivosti.

V júli tohto roka dosiahli v Kardiocentre významný míľnik - 500 vykonaných operácií srdca. „Pre ilustráciu uvediem, že na mojom predošlom pracovisku sme tento počet operácií dosiahli za 3 roky od vzniku kardiochirurgického pracoviska. V Kardiocentre AGEL sme túto metú dosiahli za veľmi krátke obdobie, v polovici augusta minulého roku sme začali operovať na moderných operačných sálach. Rýchlosť, akou sa nám podarilo zladíť celý ‚orchester‘ a štandardne vykonávať 35 – 40 operácií mesačne, považujem skoro za zázrak,“ komentoval prof. MUDr. František Sabol, PhD., MPH, MBA, generálny riaditeľ a prednosta Kliniky srdcovej a cievnej chirurgie **UPJŠ** LF a Kardiocentra AGEL.

Od augusta 2023 v Kardiocentre AGEL, ako jediní na Slovensku, začali kardiochirurgovia vykonávať roboticky asistované operácie srdca prístrojom da Vinci. Pri robotickej operácii srdca operuje chirurg pomocou inštrumentov, ktoré zavedie cez bočnú stenu hrudníka, pacientova hrudná kosť tak ostáva intaktná. Menšia invazivita výkonu výrazne skraca dĺžku rehabilitácie a rekonvalescencie po operácii, návrat pacientov do bežného života je rýchlejší a menej bolestivý.

V roku 2024 sa podarilo špecialistom z Kardiocentra vykonať viacero unikátnych intervenčných zákrokov pri liečbe ochorení srdcových chlopní, v rámci programu robotickej kardiochirurgie vykonali ako prví v Česku a na Slovensku roboticky asistovanú bajpasovú operáciu kombinovanú s uzáverom uška ľavej predsene. Aj napriek svojej krátkej histórii si Kardiocentrum AGEL získalo u pacientov mimoriadne dobré meno. Svedčí o tom aj víťazstvo v ankete spokojnosti pacientov/poistencov zdravotných poisťovní Dôvera a VŠZP v kategórii špecializovaná nemocnica.

Svetové a slovenské prvenstvá, ktoré sa špecialistom z Kardiocentra AGEL podarilo dosiahnuť, víťazstvá v anketách spokojnosti pacientov, ako aj výsledky úzkej spolupráce s Lekárskou fakultou **UPJŠ** v Košiciach, robia z Kardiocentra AGEL Košice Šaca jedného z lídrov v zavádzaní inovácií v oblasti kardiovaskulárnej medicíny a to nielen doma, ale aj v zahraničí.

Jediná kardiochirurgia na Slovensku, kde operujú prístrojom da Vinci. AGEL Mammacentrum sv. Agáty: Komplexná starostlivosť o zdravie prsníkov pod jednou strechou

AGEL Mammacentrum sv. Agáty je špecializovaná nemocnica, ktorá sa zameriava na diagnostiku a liečbu nádorových a iných ochorení prsníka. Pacientky tu nájdu komplexné zdravotnícke služby – od prevencie až po pokročilú liečbu nádorových ochorení. Centrum poskytuje medziodborovú starostlivosť v oblasti rádiodiagnostiky, onkochirurgie, onkológie, plastickej chirurgie, patológie a anesteziológie, čím zabezpečuje vysoko odbornú a komplexnú starostlivosť pre každú pacientku.

video [//www.youtube.com/embed/PPLyh7kBbBc](https://www.youtube.com/embed/PPLyh7kBbBc)

Jedným z kľúčových benefitov Mammacentra je multidisciplinárna spolupráca špecialistov, ktorá umožňuje vytvorenie individuálneho liečebného plánu. Pacientky majú v Mammacentre prístup k modernej diagnostike a špičkovému prístrojovému vybaveniu, ktoré umožňuje rýchle a presné stanovenie diagnózy. Ako hovorí primár chirurgie MUDr. Ivan Turčan: „Naším cieľom je poskytovať diagnostiku a komplexnú liečbu nádorov prsníka na jednom mieste v čo najkratšom čase podľa najnovších medicínskych poznatkov. Využívame úzku spoluprácu medzi odborníkmi a špičkové technické vybavenie, čo umožňuje rýchle a efektívne rozhodovanie.“

Mammacentrum ponúka nielen modernú diagnostiku a liečbu, ale aj maximálny komfort pre pacientky, pričom všetky potrebné služby sú dostupné pod jednou strechou. Individuálny prístup k pacientkam a odborné poradenstvo zaručujú, že každá žena dostane starostlivosť prispôbenú jej potrebám. Aktuálne je v zozname 21 skriningových mamografických pracovísk posúdených dočasnou odbornou

pracovnou skupinou, ktoré komisia zaradila do mamografického skríningu.

Na vyšetrenie prsníkov sa môže objednať každá žena, ktorú v rámci preventívnej prehliadky odošle na ďalšie vyšetrenie gynekológ alebo si nahmatá na prsníku neobvyklý nález. Samozrejme, objednať sa môžu aj muži, ak si na prsníku nájdú nezvyčajný útvar.

Mammacentrum sv. Agáty AGEL.Nemocnica AGEL Bratislava: Moderné centrum rehabilitácie

Nemocnica AGEL Bratislava je špecializovaným zariadením zameraným na liečbu pacientov s akútnymi aj chronickými ochoreniami prostredníctvom rehabilitácie. Patrí medzi najväčšie centrá robotickej rehabilitácie na Slovensku a jej vybavenie zahŕňa 10 najmodernejších prístrojov, ktoré zvyšujú kvalitu rehabilitačnej starostlivosti. VIDEO Nemocnica AGEL Bratislava

Nemocnica úzko spolupracuje s ďalšími pracoviskami v Bratislave a jej vysoko kvalifikovaný tím lekárov a sestier s dlhoročnými skúsenosťami poskytuje pacientom komplexnú starostlivosť, ktorá je prispôsobená individuálnym potrebám.

Za všetko hovoria vyjadrenia pacientov, ktorí sa tu zotavujú po ťažkých životných situáciách. „Bola som postrelená na akadémii, absolvovala som štyri operácie, mala som množstvo zranení, čo viedlo k tomu, že som ostala ochrnutá od pásu nadol, čiže som na vozíku. Personál aj vybavenie sú na dosť vysokej úrovni. Spokojná som aj so všetkými strojmi, čo som vyskúšala, čo nie je nikde inde na Slovensku,“ povedala pacientka Miška.

„Pred 9 rokmi som mal porážku, ktorú mi neskoro diagnostikovali a ochrnul som na celú ľavú stranu, kde som stratil pohyb, reč. Aj dýchanie bolo ťažšie aj zrak. Spokojný som veľmi. Najviac sa mi páči tá robotika. Je to úplne iné ako to, čo som videl v iných zariadeniach,“ vyjadril sa pacient Peter.

Rehabilitačné centrá využívajú robotiku.Rehabilitačná nemocnica AGEL Hlohovec: Aj ležiaci pacienti od nás odchádzajú s progresom

Rehabilitačná nemocnica AGEL Hlohovec poskytuje modernú rehabilitačnú starostlivosť pacientom po náhlej cievnnej mozgovej príhode, po ortopedických operáciách a polytraumách. Využíva pritom najmodernejšie metódy liečby, čím pomáha pacientom vrátiť sa späť do bežného života bez obmedzení. „Aj ležiaci klienti od nás po niekoľkotýždňovej liečbe odchádzajú v stave s výborným progresom, a to vďaka cvičebnej jednotke, využitiu fyzikálnej terapie, ako je napríklad aplikácia motodlahy, reboxu, biolampy,“ hovorí vedúci fyzioterapeut Peter Legín.

Súčasťou nemocnice Hlohovec je aj rádiologické centrum, ktoré sa zaoberá komplexnou diagnostikou, vrátane röntgenu, mamografie, sonografie a CT vyšetrení.

Hoci Nemocnica Hlohovec prioritne pokrýva potreby pacientov v spádovej oblasti okolitých miest, vzhľadom na poskytované služby a vybavenie ide o nemocnicu s celoslovenským významom. „Rehabilitačná starostlivosť je dlhodobo prioritnou pre celú skupinu AGEL. Uvedomujeme si celkový nedostatok rehabilitačných lôžok na Slovensku, preto našou ambíciou bolo vytvárať rehabilitačný segment v našich nemocniciach, vytvárať nové oddelenia, vytvárať nové lôžka,“ dodal riaditeľ nemocnice Jakub Rybár.

Pacientom poskytujú špičkové služby.